

09

September 2020

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

AKTIVITY ED LUČENEC

MLADÝ EURÓPAN 2020 V BANSKEJ BYSTRICI

Informačné centrum Europe Direct Lučenec v spolupráci s Univerzitnou knižnicou UMB v Banskej Bystrici organizovalo 15. ročník regionálneho kola vedomostnej súťaže Mladý Európan 2020 v Banskej Bystrici, ktoré sa konalo 17.09.2020 pre študentov gymnázií a stredných odborných škôl. Poslaním súťaže je zvýšiť povedomie participatívneho občianstva Európskej únie medzi študentmi stredných škôl na Slovensku. Nosnou témou sú všeobecné znalosti o histórii, geografii, osobnostiach a najvýznamnejších pamätihodnostiach EÚ. Záštitu nad súťažou v roku 2020 prevzal podpredseda Európskej komisie pán Maroš Šefčovič a partnerom súťaže je Úrad vlády SR. Súťaž podporila aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Súťaž prebiehala v troch súťažných kolách, prvé kolo – vedomostný test, druhé kolo – jazyková súťaž v správnom vyplnení jazykovej krížovky a tretie kolo/finále bolo zamerané na správne zodpovedanie otázok doplnených obrázkami z nasledovných oblastí: kvíz s kategóriami osobnosti, symboly a dominanty EÚ.

Celkové výsledky regionálneho kola v Banskej Bystrici boli nasledovné:

1. miesto – Gymnázium J. Chalupku, BR,
2. miesto – Gymnázium Ľ. Štúra, ZV,
3. miesto – Gymnázium A. Kmeťa, BŠ

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY V LUČENCI – EURÓPSKY DEŇ BEZ ÁUT A SO ŠPORTOM

Európsky týždeň mobility prebieha každý rok od 16. do 22. septembra a umožňuje mestám či obciam vyskúšať si alternatívy trvalo udržateľnej dopravy. Motivovaním jednotlivcov, aby si volili udržateľné spôsoby dopravy, ako sú verejná hromadná doprava, pešia chôdza či cyklistika, môžeme znížiť emisie uhlíka, zlepšiť kvalitu ovzdušia a urobiť z mestských častí príjemnejšie miesta pre život a prácu.

Samospráva mesta Lučenec sa tento rok v rámci týždňa mobility zameriava najmä na nový projekt Zelených bicyklov, ktorý bol nedávno v meste spustený. Okrem toho sa propagujú aj miestne športové kluby a Centrum voľného času. Dňa 21.9. 2020 bolo v rámci Európskeho dňa bez áut a so športom v meste Lučenec počas celého dňa MHD zdarma. Organizátori chceli propagovať alternatívnu dopravu v meste, na ktorú je Lučenec veľmi vhodný vďaka jeho rovinatému charakteru. Mesto križovali skupinky žiakov základných škôl, ktorí si vyskúšali zdieľané bicykle v praxi. Svoje aktivity odprezentovali v mestskom parku aj Informačné centrum Europe Direct Lučenec, ktoré bolo zároveň aj spoluorganizátorom podujatia.

Od 16. do 18. septembra sa samospráva snažila predstaviť nový spôsob udržateľnej dopravy. Na základných školách sa prezentovali zdieľané bicykle a vyučovala sa dopravná výchova. Od utorka 22.09.2020 prebiehala osвета k téme Zelený bicykel na stredných školách. Mesto Lučenec verí, že mladí si túto novú službu v meste obľúbia, a budú ju pravidelne využívať, napríklad na prepravu do školy.

MLADÝ EURÓPAN 2020 V LUČENCI

Informačné centrum Europe Direct Lučenec organizovalo 15. ročník regionálneho kola vedomostnej súťaže Mladý Európan 2020 aj v Lučenci, ktoré sa konalo 23.09.2020 pre študentov gymnázií a stredných odborných škôl. Poslaním súťaže je zvýšiť povedomie participatívneho občianstva Európskej únie medzi študentmi stredných škôl na Slovensku. Nosnou témou sú všeobecné znalosti o histórii, geografii, osobnostiach a najvýznamnejších pamätihodnostiach EÚ. Záštitu nad súťažou v roku 2020 prevzal podpredseda Európskej komisie pán Maroš Šefčovič a partnerom súťaže je Úrad vlády SR. Súťaž podporila aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Súťaž prebiehala v troch súťažných kolách, prvé kolo – vedomostný test, druhé kolo – jazyková súťaž v správnom vyplnení jazykovej krížovky a tretie kolo/finále bolo zamerané na správne zodpovedanie otázok doplnených obrázkami z nasledovných oblastí: kvíz s kategóriami osobnosti, symboly a dominanty EÚ.

Celkové výsledky regionálneho kola v Lučenci boli nasledovné:

1. miesto – Súkromné gymnázium LC,
2. miesto – Obchodná akadémia, LC,
3. miesto – Gymnázium A. H. Škultétyho, VK

OSLAVA EURÓPSKEHO DŇA JAZYKOV NA OBCHODNEJ AKADÉMII V LUČENCI

Z iniciatívy Rady EÚ si od roku 2001 dňa 26. septembra v mnohých krajinách Európy ľudia pripomínajú Európsky deň jazykov. Cieľom tohto európskeho dňa je upozorniť na dôležitosť štúdia jazykov, zvyšovanie medzikultúrneho povedomia, podpora kultúrnej a jazykovej rozmanitosti Európy, ktorú treba zachovávať, chrániť a zveľaďovať.

Informačné centrum Europe Direct Lučenec v spolupráci s Obchodnou akadémiou v Lučenci dňa 25.09.2020 pripravilo zaujímavé vyučovacie hodiny pre dve skupiny študentov, ktoré boli zamerané na prezentáciu tohto významného dňa. Študenti si mohli vyskúšať využívanie jazykov v praxi prostredníctvom interaktívnych súťaží – rozpoznanie cudzieho jazyka cez poslech, vyplňovanie testu o znalostiach jazykov všeobecne a tiež vyplňovanie jazykovej krížovky v 24 oficiálnych jazykoch EÚ zameranú na rýchlosť. Skupiny študentov, ktorí sa umiestnili na 1.-3. mieste získali upomienkové predmety Europe Direct Lučenec.

NOVINKY Z EÚ

ZAČAL SA ZÁBAVNÝ KVÍZ O JAZYKOCH LINGVAKVÍZ

Po minuloročnom úspešnom jazykovom festivale LingvaFest'2019 prináša občianske združenie Edukácia@Internet v partnerstve s Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre preklad úplnú novinku. Tento rok budú môcť Slováci osláviť Európsky deň jazykov (26. septembra) z pohodlia svojho domova. Nový celoslovenský jazykový LingvaKvíz umožní zlepšiť si svoje znalosti v cudzích jazykoch všetkým Slovákom zábavnou formou aj napriek súčasnej pandémie.

LingvaKvíz odštartuje už dnes (25. septembra), teda deň pred Európskym dňom jazykov. Na webovej stránke <https://kviz.lingvafest.sk/>, alebo prostredníctvom mobilnej aplikácie, ktorá bude od piatku dostupná na Google Play, sa budete môcť do kvízu zapojiť každý deň až do 24. októbra. Pripravených je viac ako 1 400 otázok, pričom každé kolo kvízu z nich ponúkne 12 náhodných. Otázky pokrývajú 12 kategórií a na každú z nich budete mať 12 sekúnd. Cieľom kvízu je odpovedať správne a čo najrýchlejšie, vďaka čomu budete mať možnosť zbierať body a získať umiestnenie v cieľovej tabuľke. Na konci kvízu vyhrá vecné ceny najlepších 100 hráčov, no každý týždeň budú odmenení aj traja náhodne vyžrebovaní súťažiaci (takže máte šancu vyhrať, aj

keď vám kvíz príliš nejde). Celkovo tak máte šancu súťažiť až o 112 cien v hodnote 5000 eur! Hlavným cieľom tohto kvízu vzbudiť u Slovákov motiváciu začať sa učiť cudzie jazyky, no taktiež aby sa zábavnou formou naučili veľa zaujímavých poznatkov o svetových jazykoch a kultúre s nimi spojenou. LingvaKvíz je určený najmä študentom stredných a vysokých škôl nad 16 rokov z celého Slovenska, no taktiež aj hocikomu inému, kto sa zaujíma o cudzie jazyky i našu rodnú slovenčinu.

Z iniciatívy Rady Európy v Štrasburgu sa Európsky deň jazykov oslavuje každoročne 26. septembra už od roku 2001. Viac informácií o ďalších podujatiach EDJ, ktoré organizuje Európska komisia na Slovensku aj v iných krajinách, nájdete [tu](https://www.edj.eu/).

PREJAV O STAVE ÚNIE 2020

Predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová sa zaviazala, že Európska komisia sa bude usilovať o udržateľné a transformačné oživenie, ktoré Európe poskytne globálnu platformu pre dosiahnutie vedúcej pozície v hospodárskych, environmentálnych a geopolitických otázkach. Predsedníčka to uviedla vo svojom prvom výročnom prejave o stave Únie pred plénom Európskeho parlamentu v Bruseli. Zároveň načrtla cestu, ktorou by sa má Európska únia vydať, aby prekonala problémy spôsobené koronakrízou a aby z pandémie vyšla silnejšia a vitálnejšia. Predsedníčka zdôraznila, že vďaka NextGeneration EU má Európa jedinečnú príležitosť stať sa ekologickou, digitálnou a odolnou. Dodala, že Európa na to má všetky predpoklady: má víziu, plán aj investície.

Prejav sa sústredil na šesť kľúčových tém vrátane Európskej zelenej dohody, digitalizácie, modernizácie, spravodlivej globalizácie a problematiky migrácie, ako aj úlohy právneho štátu a vnímania Európy ako globálneho hráča. Ústrednou témou bola

aj ochrana ľudských práv, ktorá definuje nielen vnútorné politiky, ale aj vonkajšie vzťahy s Čínou, Ruskou federáciou alebo Spojenými štátmi. Pre dosiahnutie svojich cieľov musí Únia:

- chrániť životy a živobytia v Európe, ako aj zdravie svojich občanov a stabilitu hospodárstva;
- posilniť stavebné prvky Európskej zelenej dohody a zvýšiť jej ciele;
- zaistiť vedúce postavenie v digitálnej transformácii, najmä v oblasti údajov, technológií a infraštruktúry;

- maximálne využívať jednotný trh;
- pokračovať v podpore a koordinácii globálnej reakcie na koronakrízu, pretože svet čaká na účinnú, dostupnú a bezpečnú vakcínu proti ochoreniu COVID-19;
- asertívnejšie reagovať na globálne udalosti a prehlbovať naše vzťahy s najbližšími susedmi a globálnymi partnermi EÚ;
- prijať nový prístup k migrácii, zostať ostražití pri dodržiavaní zásad právneho štátu a budovať Úniu, kde rasizmus a diskriminácia nemajú miesto.

RIEŠENIE ZNEČISŤOVANIA A ZMENY KLÍMY V EURÓPE ZNAMNÁ ZLEPŠENIE

ZDRAVIA A DOBRÉ ŽIVOTNÉ PODMIENKY

Znečistenie ovzdušia a hluk, vplyv klimatickej zmeny, ako sú vlny horúčav, a vystavenie nebezpečným chemickým látkam, aj to sú príčinou zlého zdravotného stavu obyvateľov Európy. Podľa rozsiahleho posúdenia zdravia a životného prostredia, ktoré dnes vydala Európska environmentálna agentúra (EEA), zlá kvalita životného prostredia prispieva k 13 % úmrtnosti. Zlepšenie zdravia a životných podmienok obyvateľov Európy je dôležitejšie než kedykoľvek predtým, pričom aktuálne sa pozornosť zameriava na riešenie pandémie COVID-19. Pandémia je jasným príkladom komplexných prepojení medzi životným prostredím, sociálnymi systémami a zdravím.

Podľa správy EEA „Zdravé prostredie, zdravý život: ako životné prostredie ovplyvňuje zdravie a dobré životné podmienky v Európe“ sa významná časť bremena chorôb v Európe naďalej pripisuje environmentálnemu znečisteniu v dôsledku ľudskej činnosti. V správe, ktorá vo veľkej miere čerpá z údajov Svetovej zdravotníckej organizácie o príčinách úmrtnosti a ochorení, sa zdôrazňuje, ako kvalita životného prostredia v Európe výrazne ovplyvňuje naše

zdravie a dobré životné podmienky. Správa poukazuje aj na to, ako sociálna deprivácia, nezdravé správanie a demografický posun v Európe ovplyvňujú environmentálne zdravie, pričom najviac sú zasiahnuté najzraniteľnejšie osoby.

POSÚDENIE VPLYVU POUŽÍVANIA CENTOVÝCH EUROMINCÍ V KRAJINÁCH EÚ

Európska komisia spustila proces [posúdenia vplyvu](#) používania jedno- a dvojcentových euromincí v krajinách EÚ. Do procesu posudzovania patrí aj otvorená konzultácia, ktorá potrvá 15 týždňov. Jej cieľom je zapojiť do diskusia široké spektrum zainteresovaných strán vrátane inštitúcií, príslušných vnútroštátnych orgánov, spotrebiteľov aj občianskej spoločnosti. Posúdenie vplyvu jedno- a dvojcentových euromincí v obehú vyžadujú aj právne predpisy EÚ ([nariadenie 651/2012](#)). Tie ukladajú Európskej komisii povinnosť pravidelne skúmať používanie euromincí rôznych nominálnych hodnôt na základe kritérií zahŕňajúcich náklady a prijateľnosti pre verejnosť. Posúdením vplyvu sa aktualizuje analýza [správy](#) o tejto veci z roku 2018. Na základe nového posúdenia exekutíva EÚ koncom roka 2021 rozhodne, či bude prijatý legislatívny návrh na zavedenie jednotných pravidiel zaokrúhľovania cien pre hotovostné platby v eurozóne s presnosťou

na 5 centov. To by mohlo viesť k tomu, že by sa najmenšie centové mince postupne prestali používať. Komisia bude v rámci hodnotenia starostlivo skúmať hospodárske, environmentálne a sociálne vplyvy zavedenia jednotných pravidiel zaokrúhľovania.

SPRÁVA KOMISIE

UKAZUJE, ŽE DIGITÁLNE VEREJNÉ SLUŽBY SA ZLEPŠILI V CELEJ EURÓPE

Digitálne poskytovanie verejných služieb sa v Európe za posledné dva roky zlepšilo. Vyplýva to z referenčnej správy o elektronickej verejnej správe (eGovernment), ktorú zverejnila Európska komisia. Kritériá hodnotenia zahŕňajú transparentnosť verejných služieb online, používateľskú dostupnosť a cezhraničnú mobilitu. Transparentnosť online verejných služieb, teda to aké zrozumiteľné a otvorené sú informácie o spôsobe poskytovania služieb a vyhľadávania údajov, sa za posledné dva roky zlepšila z 59 % na 66 %. Rovnako sa zvýšila aj používateľská dostupnosť pre mobilné zariadenia, ktorá v súčasnosti predstavuje 76 % (oproti 62 %). To znamená, že viac ako 3 zo 4 online služieb sú prispôbené používaniu pomocou mobilného zariadenia. Hlavnou výzvou zostáva kybernetická bezpečnosť, iba 20 % všetkých adries vládnych webových stránok spĺňa základné bezpečnostné kritériá. Za očakávaniami zaostáva aj zavádzanie elektronickej identity, ktoré

by mohli občania využívať aj v iných krajinách. Elektronická identita je dostupná len v 9% služieb. Práve o jej zavádzaní je otvorená verejná konzultácia, v ktorej môžu záujemcovia vyjadriť svoj názor až do 2. októbra. Komisia čoskoro predloží návrh na bezpečnú európsku elektronickú identitu.

GRANTY V SR A EÚ

ENVIROGRANTY PREROZDELIA NEZISKOVÝM ORGANIZÁCIÁM 100-TISÍC EUR

Uzavierka: 5.november

Maximálna výška grantu: 100-tisíc eur prerozdelených medzi 5-10 projektov

Nadácia VÚB vyhlásila novú grantovú schému, v ktorej zámerom je rozdeliť 100-tisíc eur pre koncepty environmentálnych aktivít tretieho sektora. Zameriava sa najmä na oblasť ochrany biodiverzity a podporu zelenej ekonomiky.

O ČO IDE?

Grant s názvom Envirograny chce podporiť vývoj v oblasti ekológie, pričom jeho cieľom je podporiť organizácie, ktoré budú mať zásadný vplyv na súčasný a budúci vývoj našej krajiny a celej spoločnosti. Neziskovým organizáciám tak poskytuje možnosť stať sa začiatku pozitívnych zmien v tejto sfére. Žiadať je možné napríklad grant na podporu pri projektoch zachrany biotopov v blízkosti priemyselných areálov,

lokalít výstavby alebo ťažby, či koncepty nasadzovania mestských včiel či projektami podporujúcimi zachovanie domácich pralesov alebo naopak reagujúcimi na šírenie invazívnych druhov a znečisťovanie prostredia. Druhá kategória je zase vyhradená pre návrhy rozvoja prírodného turizmu, sociálneho podnikania s environmen-

tálnym dosahom či ekologické biznis plány zamerané na recykláciu a „upcycling“ pri produkcii.

AKO TO BUDE PREBIEHAŤ?

Prihlásené projekty bude následne hodnotiť odborná porota zložená z expertov, ktorí patria v problematike udržateľného rozvoja a ochrany životného prostredia k domácim lídrom.

AKO PODAŤ ŽIADOSŤ?

Neziskové organizácie môžu požiadať o grant prostredníctvom elektronického formuláru, kde je potrebné doložiť vypracovaný projekt. Uzavierka prihlášok je 5.november. Envirogranty následne vyberú 5-10 projektov, medzi ktoré prerozdeli 100-tisíc eur. Podrobnejšie informácie o tejto grantovej schéme nájdete na: <https://nadaciavub.egrant.sk/>

VÝZVA V RÁMCI EURÓPSKEJ ZELENEJ DOHODY: MILIARDOVÁ INVESTÍCIA NA PODPORU EKOLOGICKEJ A DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE

rýchlu škálovateľnosť, šírenie a zavádzanie.

Očakáva sa, že z projektov financovaných v rámci tejto výzvy vstúpia výsledky s hmatateľnými prínosmi v oblastiach klímy, čistej a cenovo dostupnej energie, obehového hospodárstva, efektívneho využitia zdrojov, udržateľnej a inteligentnej mobility, biodiverzity, prostredia s nulovým znečistením a v stratégii z farmy na stôl. K tomu treba pridať dve horizontálne oblasti – posilnenie znalostí a posilnenie postavenia občanov, ktoré ponúkajú dlhodobějšíu perspektívu pri dosahovaní transformácií opísaných v Európskej zelenej dohode.

Táto miliardová investícia prispeje k pokračujúcemu budovaniu európskych znalostných systémov a infraštruktúr. Výzva zahŕňa príležitosti na medzinárodnú spoluprácu pri riešení potrieb menej rozvinutých krajín, najmä v Afrike, v kontexte Parižskej dohody, ako aj cieľov trvalo udržateľného

Európska komisia sa rozhodla vyhlásiť výzvu v objeme 1 miliardy eur na výskumno-inovačné projekty, ktoré reagujú na klimatickú krízu a pomáhajú chrániť jedinečné ekosystémy a biodiverzitu Európy. Výzva v rámci Európskej zelenej dohody financovaná z programu Horizont 2020, na ktorú sa bude dať registrovať od zajtra, podnieti zotavenie Európy z krízy spôsobenej koronavírusom tým, že ekologické výzvy premení na inovačné príležitosti. Táto výzva v rámci zelenej dohody sa v dôležitých aspektoch líši od predchádzajúcich výziev programu Horizont 2020. Vzhľadom na naliehavosť problémov, ktorých sa týka, sú jej cieľom jasné a citelné výsledky v krátkodobom až strednodobom horizonte, ale zároveň s perspektívou dlhodobej zmeny. Opatrení je menej, ale sú cielenejšie, rozsiahlejšie a viditeľnejšie – s dôrazom na

